

Boomvalken op hoogspanningsmasten

Jan de Smit

Op zaterdag 6 juni konden we, Jaap Jan Leeuwenburgh, Max Ossevoort en Jan de Smit, na versoepeling van de coronaregels, weer gezamenlijk een BMP-telling roofvogels doen. Het gebied dat we bestrijken, ligt bezuiden het Loetbos (de polders Lekkerkerk e.o.). Door een voorbijganger werden we op ons tochtje gewezen op het feit dat hij een boomvalk had gezien bij een hoogspanningsmast (hsm) nabij het Paddenpad (hsm 32). Boven het veld naast het Paddenpad zagen we een boomvalk jagen die even later neerstreek op hsm 32. Zowel rechts als links op onderste traverse waren nesten waarneembaar. Na deze waarneming ben ik samen met Pierre Lamee diverse malen gaan posten bij hsm 32. Na een tip van Jaap-Jan die boomvalken op een nest op de hoogspanningsmast aan de Kooiweg (hsm 30) had zien neerstrijken, zijn we hier ook gaan posten. Twee mogelijke broedplaatsen van twee paartjes boomvalken zo dicht bij elkaar is niet bijzonder. Alhoewel boomvalken een uitgestrekte thuisbasis bezitten, verdedigen ze slechts ongeveer tweehonderd meter rond hun nestplaats tegen andere boomvalken. (Bron: Valken rond de toren, Auteur Jenny De Laet). 🦅

Waarneming 13 juni hsm 32 Paddenpad.
Veel activiteit rondom de hoogspanningsmast. Twee boomvalken strijken neer op een nest. Dit is het onderste nest rechts gezien vanaf Tiendweg Oost. Een bruine kiekendief, die te dichtbij nest komt, wordt door het paartje al luid kekkerend weggejaagd. Er wordt door beide vogels duidelijk jacht gemaakt op insecten. De boomvalk zweeft dan rustig, vrij hoog boven zijn prooi, om zich vervolgens met hoge snelheid op het insect te storten en te grijpen. Meestal wordt de prooi, in dit geval een libelle, opgepeuzeld in de lucht.

Bmp-telling roofvogels 28 juni
Op onze ronde, samen met Max en Jaap Jan, spotten we geen boomvalken bij beide masten. Voor het waarnemen van boomvalken leren we dat geduld een vereiste is, zeker als er gebroed wordt. Boomvalken broeden in mei-juni. De broedduur is 28 tot 33 dagen en begint meestal na de leg van het tweede ei. (Bron: Vogelbescherming). Een wachttijd van een half uur is dan niets bijzonders. Tijdens een BMP-telling heb je die tijd niet, je moet immers je ronde afmaken.

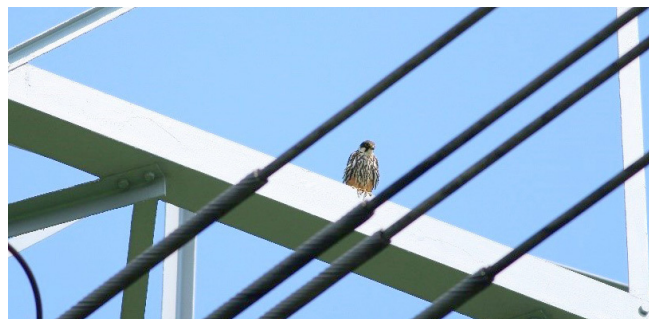
Waarneming 12 juli hsm 32 Paddenpad.
Nu zien we voor de eerste keer dat beide boomvalken geringd zijn. We menen een kiek [kuiken, red] te horen. We kunnen dus niet met zekerheid stellen dat dat zo is. Als er kiekken op nest zitten zouden we toch prooioverdrachten moeten zien. Die hebben we deze ochtend niet gezien. Op deze hoogspanningsmast zitten aan beide kanten van de traverse nesten. Het is opmerkelijk om boomvalken bij beide nesten te zien landen. Hebben we hier te maken met schijnbroeders? (De Takkeling 23(2), 2015 Hanneke Sevink)

Waarneming 18 juli hsm 30 Kooiweg en hsm 32 Paddenpad.
Hsm 30 Kooiweg: Verschillende keren zien we prooioverdracht tussen het mannetje en het vrouwtje. Een van de boomvalken post bij het nest als de ander met de prooi aan komt vliegen. Dit wordt luid kekkerend aangekondigd. Hierna worden er kiekken op het nest gevoerd. We kunnen met zekerheid vaststellen dat er kiekken op nest zitten. Diverse malen zien we boomvalken de Bakkerswaal in vliegen. Ook deze boomvalken, zijn net als op hsm 32 Paddenpad geringd.

Hsm 32 Paddenpad: We nemen boomvalken op het nest waar. Wederom bezoeken ze beide nesten in de onderste traverse, deze maal op hetzelfde tijdstip. Er is geen waarneembare prooioverdracht. Een paar minuten later vliegen ze van de mast af. We beginnen steeds meer te twijfelen of we hier wel met een broedsel te maken hebben.

Waarneming 26 juli hsm 30 Kooiweg.
Deze waarnemingsmorgen zien we weer diverse prooioverdrachten tussen volwassen boomvalken. Na prooioverdrachten worden de kiekken op het nest gevoerd. De volwassen valken vliegen regelmatig de Bakkerswaal in. Nog geen takkelingen [jonge vogels, red] te zien, maar dit kan niet meer lang duren.

Waarneming 1 augustus hsm 30 Kooiweg.
Drie boomvalken zitten op hetzelfde tijdstip op de mast. We nemen aan dat twee ervan de volwassen boomvalken zijn er minstens één jong is. Deze zien we ook rond de mast vliegen. Er zijn diverse malen prooioverdracht op het nest.

Geringde boomvalk op hsm 30, foto: Jan de Smit

Waarneming 8 augustus hsm 30 Kooiweg.
Er is nog maar één volwassen boomvalk aanwezig, te herkennen aan de oranje broek en maar liefst drie juvenielen. Er wordt veel gekekkerd. Het geluid dat juvenielen produceren is duidelijk minder luid. We zien geen prooioverdrachten, wat betekent dat juvenielen zelf kunnen jagen. Waarschijnlijk vangen ze libellen of andere wat grotere vliegende insecten.

Waarneming 22 augustus hsm 30 Kooiweg
De laatste maal dat we hsm 30 bezocht hebben zien we gedurende deze drie uur durende observatietijd alleen nog de volwassen boomvalk. Eind augustus, begin september is de tijd om weer terug te vliegen naar Afrika ten zuiden van de Sahel om te overwinteren.

Resumerend kunnen we stellen dat broedsel bij hsm 30 Kooiweg succesvol is met drie uitgevlogen jongen. Het heeft er alle schijn van dat er geen broedsel heeft plaats gevonden op een van de nesten op hsm 32 Paddenpad. 🦅